

Antonija Mlikota, Odjel za povijest umjetnosti,
Sveučilište u Zadru

Patrizia Dragoni, Museologia, Storia della Critica
d'Arte e del Restauro, Università di Macerata

Aleksandrijska staklena čaša iz Zadra i njena sudbina

Aleksandrijska staklena čaša s natpisom „Labe tèn niken” (uhvati pobjedu) iz Arheološkog muzeja u Zadru prepoznata je kao savršeni dar za Gabriela D'Annunzia. Ideja je pripisana D'Annunziju poručniku Eugeniu Coselschiju, koji je boravio u Zadru povodom proslave aneksije grada Italiji, te je zamijetio simboličku važnost natpisa na čaši. Odbijanje zahtjeva je izazvalo tako snažnu kontroverzu u lokalnom i nacionalnom tisku da je dovelo do nekoliko pokušaja krađe, zbog čega je odlučeno da se čaša više neće javno izlagati, no ipak je krajem 1927. ukradena. Srećom, pronađena je sljedećeg dana u Puli: krađu su izvela dvojica mladića, od kojih je jedan bio „poznati dannunziano”. Kako bi se izbjegle takve situacije, čaša je poslana u Arheološki muzej u Anconu. S vremenom je čaša vraćena u Zadar, gdje je ostala sve do travnju 1944. kada je četrnaest sanduka s predmetima iz muzeja smještenog u crkvi Sv. Donata premješteno u Trst, zatim u Aquileju, te potom u Veneciju u Palazzo Ducale. Poslije Drugog svjetskog rata zadarske umjetnine su formalno zaprimljene za povrat od strane jugoslavenskih stručnjaka, zapečaćene i prepakirane za transport, ali su u konačnici ostale u Veneciji. Četrnaest godina nakon Mirovnog ugovora u Parizu, potpisan je 1961. godine dodatni ugovor između Talijanske Republike i tadašnje Jugoslavije kojim je određena razmjena četiri carska kipa iz Nina koji su se nalazili u Zadru za muzejski materijal u Veneciji. Čaša je danas izložena u Museo Vetrario na Muranu.

Izvori:

Državni arhiv u Zadru; Archivio Centrale dello Stato u Rimu; Arhiv Soprintendenza per l'Archeologia, le Belle Arti e il Paesaggio delle Marche u Anconi

Fotografija antičkog stakla u vitrinama izloženim u Arheološkom muzeju u Zadru prije Drugog svjetskog rata (Izvor: Amy A. Bernardy, *Zara e i Monumenti Italiani della Dalmazia*, str. 27, foto Allinari)
Photograph of ancient glass in display cases exhibited in the Archaeological Museum in Zadar before the Second World War (source: Amy A. Bernardy, *Zara e i Monumenti Italiani della Dalmazia*, p. 27, photo Allinari)

Aleksandrijska staklena čaša s natpisom "Uhvati pobjedu" (Labe tèn niken), fotografija Tomislav Krišto/Cropix
The Alexandrine vitreous cup of glass with inscription "Seize the victory" (Labe tèn niken), photo by Tomislav Krišto/Cropix

Antonija Mlikota, Department of Art History,
University of Zadar

Patrizia Dragoni, Museologia, Storia della Critica
d'Arte e del Restauro, University of Macerata

Alexandrine vitreous cup from Zadar and its vivid destiny

The Alexandrine vitreous cup of glass bearing the inscription "Labe tèn niken" (Seize the Victory) from the Archaeological Museum in Zadar, was identified as a perfect gift to be sent to Gabriele D'Annunzio. The idea is attributed to D'Annunzio's lieutenant, Eugenio Coselschi, on the occasion of the celebrations of the annexation of the city to Italy, when he noticed the symbolic value of the inscribed motto. His idea's refusal provoked such a strong controversy in the local and national press that it led to several attempts to steal the cup. Consequently, it was decided that the cup will not be exposed publically. However, it was eventually stolen in 1927. Fortunately, it was found the following day in Pula: two young men had stolen it, one of whom was "a renowned *dannunziano*". In order to avoid this happening again, the cup was sent to the Archaeological Museum in Ancona. Eventually, it returned to the Museum in Zadar. But in April 1944, fourteen crates containing objects from the Museum in St. Donatus Church were transported to Trieste, from where they were sent to Aquileia, and later to the Palazzo Ducale in Venice. After WWII, the holdings of the Zadar Museum were formally received by Yugoslav experts, verified and packed for shipping, but the items remained in Venice. Fourteen years after the Peace Treaty in Paris, an additional contract between the Italian Republic and the Federal People's Republic of Yugoslavia was signed in 1961, which regulated the exchange of four sculptures from Nin, which were located in Zadar, for the museum material located in Venice. Today, the cup is on exhibit in the Museo Vetrario in Murano.

Sources:

The State Archives in Zadar; the Archivio Centrale dello Stato in Rome; the Archive Soprintendenza per l'Archeologia, le Belle Arti e il Paesaggio delle Marche in Ancona

Naslovnica knjige (Giovanna Luisa Ravagnan, *Vetri antichi del Museo vetrario di Murano*, 1994.) o antičkom staklu iz kolekcije muzeja na Muranu, svi eksponati prikazani na naslovnici su predmeti odneseni iz Zadra za vrijeme Drugog svjetskog rata.

Title page of the book (Giovanna Luisa Ravagnan, *Vetri antichi del Museo vetrario di Murano*, 1994) of ancient glass from the collection of the museum in Murano, all exhibits depicted on the title page were taken from Zadar during the Second World War.

Aleksandrijska staklena čaša iz Arheološkog muzeja u Zadru izložena u Museo Vetrario na Muranu, fotografija Tomislav Krišto/Cropix
Alexandrine vitreous cup from Archaeological Museum in Zadar exhibited in Museo Vetrario in Murano, photo by Tomislav Krišto/Cropix